

Туберкулоза Tuberculosis

ШТО Е ТУБЕРКУЛОЗА?

- Туберкулоза (ТБ) е болест предизвикана со бактеријата *Mycobacterium tuberculosis*.
- ТБ може да ги оштети белите дробови или други делови од човечкото тело и да доведе до сериозна болест.

КАКО СЕ ПРЕНЕСУВА?

- ТБ се пренесува преку воздухот кога лицето со ТБ во белите дробови или грлото кашла, кива или зборува, испуштајќи бактерии во воздухот.
- Кога другите луѓе ќе ги вдишат овие бактерии, можат да се инфицираат.
- Најголемиот број од луѓето добиваат ТБ бактерии од некој со кого поминуваат долго време, како член на семејството или пријател.
- ТБ НЕ се пренесува преку куќните помагала (на пример прибор за јадење, садови, чаши за пиење, чаршави, облека или телефон), затоа не е потребно да се користат посебни помагала во домот.

КОЈА Е РАЗЛИКАТА ПОМЕЃУ ТБ ИНФЕКЦИЈА И ТБ БОЛЕСТ?

ТБ инфекција: ТБ бактериите се во организмот но “не се активни”. Во најголемиот број од случаите одбранбениот систем на човечкото тело ги контролира бактериите. Меѓутоа, овие бактерии можат да останат живи во **неактивна** состојба.

- Додека ТБ бактериите се **неактивни** не можат да направат никаква штета, ниту, пак, да се пренесат на други луѓе. Лицето е “**инфицирано**”, но не е болно. За најголемиот број од луѓето (90 проценти) бактериите секогаш ќе бидат неактивни. Инфекцијата може да се открие со позитивен резултат од Туберкулин кожниот тест.

ТБ болест: Можно е дури и после многу години **неактивните** ТБ бактерии да станат **активни** кога механизмите за одбрана на организмот ќе ослабнат. Тоа може да биде заради стареење, сериозна болест, потресен настан, злоупотреба на дроги и алкохол, инфекција со ХИВ (вирусот што предизвикува СИДА – AIDS) или други заболувања.

- Кога неактивните ТБ бактерии станат **активни**, може да се развие ТБ болест.
- Само 10 проценти од луѓето кои се инфицирани со ТБ бактериите ќе добијат ТБ болест.
- Луѓето со ТБ на белите дробови или грлото *може да се заразат* за другите.
- Во најголемиот број од случаите, две недели после примањето на лекови, луѓето со ТБ болест веќе не ги пренесуваат ТБ бактериите.
- Луѓето со ТБ во другите делови од телото *не се заразат*.

КОИ СЕ СИМПТОМИТЕ?

ТБ може да го нападне секој дел од телото, но белите дробови се најчестото место. Луѓето кои имаат ТБ можат да имаат некои или сите од следниве симптоми:

- Кашлица што трае повеќе од три недели
- Температури
- Необјаснето слабеење (кубење килажа)
- Ноќни потења
- Чувство на постојан замор
- Губење апетит
- Крв во плунката
- Болка и/или оток во заболениот дел кога ТБ е надвор од белите дробови.

Некои луѓе со активна ТБ болест може да имаат само умерени симптоми.

КОЈ Е ИЗЛОЖЕН НА РИЗИК?

- Оние кои што минуваат долги периоди во близок контакт со лице кое има заразна ТБ на белите дробови или на системот за дишење.
- Луѓето кои:
 - Имаат рак, вклучувајќи и лимфома или Хоџкинс заболување
 - Примаат лекови што влијаат врз имунитетот (пр. кортикостероиди, циклоспорин или лекови за хемотерапија)
 - Имаат ХИВ/СИДА (AIDS)
 - Имаат хронична болест што се одразува врз нивниот имунолошки систем.

КАКО СЕ СПРЕЧУВА?

- На луѓето со ТБ во белите дробови им се дава упатство да го покриваат носот и устата кога кашлаат или киваат
- Оние со заразна ТБ во белите дробови се изолираат додека не се веќе заразени
- На некои луѓе со дијагноза со заразна ТБ им се нуди курс за превентивно лечење
- БЕ–СЕ–ЖЕ вакцината обезбедува заштита од опасните по живот форми на ТБ кај малите деца кои патуваат во земји каде што ТБ е многу честа. БЕ–СЕ–ЖЕ, генерално, не се препорачува во НЈВ.

КАКО СЕ ПОСТАВУВА ДИЈАГНОЗА?

За ТБ на белите дробови:

- Рентгенско снимање на градите може да покаже дали ТБ болеста се одразила врз белите дробови
- Тестот на плунката покажува дали ТБ бактериите се присутни во искашланата плунка
- Ако лицето не може да искашла плунка, може да треба да се изведат други тестови.

За ТБ надвор од белите дробови:

- Тестови како биопсија со тенка игла, брис од рана, хируршки примерок или примерок од мочка од рано наутро, можат да помогнат во поставувањето дијагноза за ТБ.

КАКО СЕ ЛЕЧИ?

- **ТБ инфекција:** докторот може да препише таблети (како превентивна терапија) или редовна контрола и рентгенско снимање на градите.
- ТБ болест: се лечи со комбинација на специјални антибиотици во траење од најмалку шест месеци. Сестра од клиниката за градни болести ќе ве надгледува кога ќе ги пиете антибиотиците за да провери да не добиете несакани ефекти и да се увери дека третманот е комплетиран.
- Луѓето со ТБ можат да се излечат ако го комплетираат лечењето.
- Луѓето со ТБ можат да им се вратат на нормалните активности, додека го примаат лечењето, само ако не се заразени.
- Ако луѓето со ТБ не ги примаат препишаните лекови, можат сериозно да се разболат и можат да го изгубат животот.

ЗА ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИИ

- Обратете се во најблиската клиника за градни болести или кај вашиот домашен лекар.
- Сите испитувања и лечење за ТБ се нудат бесплатно и во доверба со клиниката за градни болести.
- Упат од доктор *HE E* потребен за да ја посетите клиниката за градни болести.
- Medicare карта *HE E* потребна.

Услугите на клиниката за градни болести вклучува нега и лечење на пациентите со ТБ и сите потребни барања на сите лица со кои пациентот дошол во контакт и снимање